

22 ספטמבר, 2011

א.ג.נ.,

הנידון: עובדים זרים ועובדים מהאזור

I. חוק עובדים זרים מסדיר שורה של הגנות לעובדים הזרים כגון:

1. **חזרה התקשרות** - חובה על המעביד לעגן את התקשורת עם העובד הזר בחוזה עבודה מפורט בכתב ומתורגם.
2. **מגורים לעובד זר** - חובה על המעביד לדאוג למגורים הולמים לעובד הזר תוך שמירה על תנאי תברואה ובטיחות (חוק תקנות עבודה זרים התש"ס - 2000 מפרט מה הם מגורים הולמים), המעביד רשאי לנכות משכרו של העובד החזר הוצאות מגורים לפי איזור מגוריהם:

סכום מרבי בשקלים	אזור המגורים
318.36	ירושלים
362.28	תל אביב
241.55	חיפה
241.55	מרכז
214.72	דרום
197.58	צפון

נקבע כי אם המגורים הינם בבעלות המעביד הוא רשאי לנכות משכרו של העובד סכום שלא יעלה על מחצית הסכום המרבי לפי העניין.

בנוסף רשאי המעסיק לנכות משכרו של העובד 78.51 ש"ח עבור הוצאות נלוות או 67.49 ש"ח מעובד סיעוד המתגורר בבית מעבידו.

3. **ביטוח בריאות** - חובה על המעביד לדאוג לעובד הזר לביטוח בריאות הולם, המעביד רשאי לנכות משכרו של העובד הזר עד שליש מסכום התשלום בגין הביטוח הרפואי (לעובד סיעודי עד מחצית) ובתנאי שלא יעלה על 106.02 ש"ח לביטוח.
4. **מסמכים שיש להחזיק במקום העבודה** - חובה על המעביד להחזיק במקום העבודה (או במקום ניהול עסקיו אם קיבל אישור על כך בכתב):
- א. חוזה עבודה ותרגמו.
 - ב. פוליסת ביטוח רפואי בשפה שהעובד מבין.
 - ג. רישום מען מגוריו של העובד.
 - ד. פנקס שכר.
 - ה. פנקס שעות עבודה של שלושת חודשי העבודה האחרונים של העובד.
5. **דוחות למדור התשלומים** - חובה על המעסיק למסור למדור התשלומים:
- א. דוח על כל עובד זר שהוא מעסיק,
 - ב. אישור מיוחד מרואה חשבון המאמת את הדוחות שמסר המעסיק ע"פ התקנות (חוק זה לא חל על מעסיק שהוא יחיד המעסיק עובד בסיעוד).
6. **אגרות** - בקשה להעסקה של עובד זר מלווה בחיוב אגרות:
- א. עובד זר בסיעוד לשלם אגרת בקשה.
 - ב. מעביד שהוא קבלן כח אדם בענף הבניין מחויב בתשלום דמי היתר עבודה, למעט מעביד של עובד זר בענף הבנין שאינו קבלן כח אדם פטור מתשלום דמי ההיתר.
7. **זכויות נוספות מכוח דיני העבודה** - עובד זר זכאי לכל הזכויות המוקנות בחוקי העבודה השונים לעובדים אזרחי המדינה ובפרט: להבראה, לנסיעות, להודעה מוקדמת, לתוספת יוקר, וכיוצא בזה. לעניין פיצויי פיטורים וקופות גמל בהתאם לתיקון לחוק עובדים זרים, הקרן לעובדים זרים תהווה תחליף לחובת המעביד בדבר פיצויי פיטורים וגמל.
8. **היטל בגין עובד זר** (חוק ההתייעלות הכלכלית)- חובת המעביד לשלם היטל על העסקת עובדים זרים. היטל לא ינוכה במישרין או בעקיפין מהכנסה של העובד הזר. ושיעורו מובא להלן:

מיום 1 בינואר 2010 ההיטל בשיעור 20%, 15% בענף הבניין, 10.75% במסעדות האתניות, 10% בענף החקלאות.

מיום 1 בינואר 2011 ההיטל בשיעור 20%, 15% בענף הבניין, 13.75% במסעדות האתניות, 10% בענף החקלאות.

מיום 1 בינואר 2012 ואילך ההיטל בשיעור 20%, 15% בענף הבניין, 15% במסעדות האתניות, 10% בענף החקלאות.

חריגים - קיימת קבוצה של חריגים אשר עליהם החוק אינו חל:

א. עובד זר שהוא תושב יהודה ושומרון וחבל עזה, למעט שטחי עזה ויריחו, אשר אינו אזרח ישראלי כהגדרתו בסעיף 3א לפקודת מס הכנסה (פלסטינים תושבי יש"ע).

ב. עובד זר, שהוא אזרח במדינה גובלת את ישראל, ובלבד שעל פי רוב בתום יום העבודה הוא חוזר לאותה מדינה.

ג. עובד זר המועסק כדין במתן טיפול סיעודי.

ד. עיתונאי חוץ.

ה. ספורטאי חוץ.

ו. עובד זר בעל הכנסות גבוהות – לפחות פעמים השכר הממוצע במשק.

9. **נקודות זיכוי - עובד זר, המוגדר כתושב חוץ שאינו מומחה ובלבד ששהייתו והעסקתו בארץ חוקית, זכאי ל- 2.25 נקודות זיכוי או ל- 2.75 נקודות זיכוי לעובדת. תושב חוץ אשר שהה בארץ חלק משנת המס יחושבו לו נקודות הזיכוי באופן יחסי. הוא הדין בנוגע לניכויים זיכויים לפי סעיף 45 ו-47 לפקודת מס הכנסה.**

10. **חיוב בביטוח לאומי - הברוטו ממנו מנכים מס הכנסה מהווה גם בסיס לניכוי ביטוח לאומי שיעור דמי הביטוח:**

חלק עובד <u>ומעביד</u>	חלק <u>המעביד</u>	חלק <u>העובד</u>	<u>שכר</u>
0.53%	0.49%	0.04%	שיעור מופחת (עד 60% מהשכר הממוצע)
1.64%	0.77%	0.87%	שיעור מלא (מעל 60% מהשכר הממוצע)

ענפי הביטוח לאומי כדלקמן : ביטוח נפגעי עבודה, ביטוח פשיטת רגל ופירוק תאגיד וביטוח אמהות (הכולל דמי לידה, מענק אשפוז, מענק לידה וקצבת לידה ובלבד שהלידה אירעה בישראל).

11. **אחריות המעסיק** – עובד זר אשר מעבידו חברת כח אדם ומועסק ע"י מעסיק אחר, המעסיק האחר אחראי על שמירת זכויותיו של העובד הזר (תשלום מלוא שכרו, הסדרת ביטוח רפואי והעמדת מגורים הולמים עבור העובד).

12. **תקרת הניכוי מהעובד הזר** - כל הניכויים גם יחד אינם יעלו על 25% משכרו.

13. שר התמ"ת רשאי להקים קרן לעובדים זרים ולקבוע תנאים בדבר חבות מעביד של עובד זר להפריש לקרן סכום בעד כל עובד זר שהועסק על ידו.

14. **מומחה חוץ** - תקנות מס הכנסה (ניכוי שהייה לתושב חוץ) מגדירות מומחה חוץ כתושב חוץ ומי שעונה לכל התנאים כדלקמן:

א. שוהה בישראל על פי דין.

ב. הוזמן שלא ע"י קבלן כוח אדם כהגדרתו בחוק העסקת עובדים ע"י קבלני כוח אדן או מתווך כוח אדם כהגדרתו בתקנות.

ג. בכל תקופת שהותו בישראל עסק במומחיותו היחודית.

ד. בעד עיסוקו שולם לו סכום העולה על 10,800 ש"ח המוכפל בחודשי שהייתו בישראל (החל מ- 01/01/2006).

מומחה חוץ, בהתאם לתקנות, זכאי לניכוי הוצאות שהייה במשך 12 החודשים הראשונים לשהייתו בארץ ולאחר מכאן ל2.25 נקודות זיכוי. הוצאות שהייה הינם:

א. הוצאות דיור – כל הוצאות הדיור, בין אם שהה בבית מלון ובין ששהה

בשכירות (חשמל, מים, גז, ארנונה, ועד בית).

ב. ארוחות – ההוצאות המקסימליות הינם 50% מהשכר הרגיל. הוצאות

אירוח ללא קבלות יוקרו עד לתקרה (270 ש"ח ליום).

ג. הוצאות טיסה.

15. **תשלום שכר לעובד זר במטבע חוץ** - היתר הפקוח על המטבע מתיר למעביד

לקנות מטבע חוץ ולשלם בו לעובדו באמצעות סוחר מוסמך (בנק).

חוזר 1430/96 קובע כי העברת תשלומי משכורת לחו"ל במט"ח, על ידי עובדים

זרים או מעבידיהם, תיעשה אך ורק על פי אישור רשויות המס (משרד השומה או

נציבות מס הכנסה).

II. עובדים זרים ועובדים מהאזור (שירות התעסוקה)

1. **היתר עבודה בכתב** - מעביד יעסיק עובד זר רק אם התיר הממונה בכתב את העסקתו אצל אותו מעביד, ובלבד שיעמוד בתנאי ההיתר.
2. **הגשת דוחות** - השר רשאי לחייב מעביד של עובד זר להגיש דין וחשבון לממונה.
3. **תנאים למתן ההיתר** - השר יהיה רשאי לקבוע תנאים למתן היתר להעסקת עובד זר וכן לקבוע הוראות על חבות מעביד המבקש היתר להעסקת עובד זר.
4. **סירוב של הממונה לאשר העסקת עובדים זרים** - מעביד שלא יקיים תנאי שקבע השר, או חובה החלה כלפי עובדיו או יעכב תחת ידיו מסמך זיהוי או דרכון של עובד זר לאחר שתינתן לו הזדמנות להשמע דבריו רשאי הממונה לסרב לבקשת המעביד לאשר העסקת עובדים זרים למשך תקופה שלא תהיה יותר משנה אחת.
5. **היתר זמני** - אם בוטל היתר להעסקת עובדים זרים, רשאי הממונה ליתן למעביד אישור זמני להמשך העסקת עובדים זרים למשך תקופה שלא תעלה על שלושה חודשים אם נוכח שהדבר דרוש להגנה על העובדים ובהתחשב בנסיגות ביטול ההיתר.
6. **עובדים מהאזור, ומשטחי עזה ויריחו:**
 - א. **תשלום גמול העבודה** - המעביד ישלם לעובדיו גמול עבודה באמצעות הממונה או בחלקו באמצעות הממונה ובחלקו במישרין.
 - המעביד או הממונה רשאים לשלם את גמול העבודה, על פי הודעת העובד בכתב גם באמצעות בנק באזור או בשטחי עזה וירחו.
 - הממונה יעביר לעובד את סכום העבודה שגבה, בניכוי דמי ביטוח וכל סכום שחובה לנכותו.
 - ב. **אחריות המעביד** - מתן התשלום לעובד לא גורעת מזכויותיו של העובד כלפי המעביד הנוגעת באיחור בתשלום גמול העבודה בידי המעביד.
 - ג. **דיווח שוטף לממונה** - המעביד ימסור לממונה דוחות חודשים, וטפסים בהתאם לתקנות.
 - ד. **מסירת מידע כוזב ו\או אי מתן קיום החובה** - מעביד שימסור מידע כוזב או שלא קיים את החובה להעביר את גמול העבודה במועד לממונה יחויב בקנס לפי סעיף 61 לחוק העונשין.

III חקיקה

מידע מפורט בנוגע לחקיקה הנוגעת בעובדים זרים מובאת להלן:

1. **חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952** - אישורי כניסה ורישיונות שהייה לעובדים זרים.
2. **חוק עובדים זרים, התשנ"א-1991** - עוסק בתנאי העסקה בסיסיים לעובד הזר, ועונשים למעביד.
3. **פקודת מס הכנסה והתקנות:**
 - א. **כללי מס הכנסה (נקודות זיכוי לתושב חוץ זכאי) (הוראת שעה), התשס"א - 2001** - עוסק בנקודות זיכוי לתושב חוץ.
 - ב. **תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות שהייה וחישוב המס לתושב חוץ), התשל"ט-1979** - עוסקות בניכויים בשל הוצאות אש"ל.
 - ג. **תקנות מס הכנסה (עיתונאי חוץ), התשנ"ז-1996**.
 - ד. **תקנות מס הכנסה (ספורטאי חוץ), התשנ"ח-1998**.
4. **חוק לעידוד השקעות הון, התשל"ט-1979** - הקלת מס מיוחדת למומחה מאושר (כהגדרתו בחוק זה -סעיף 50).
5. **חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009** - תיקון סעיף 45 לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל העוסק בשיעור ההיטל בגין העובד הזר
6. **חוק העסקת עובדים על-ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996** - לרבות עובדים זרים.
7. **חוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959** - מאפשר העסקתו של עובד זר בקבלת אישור משירות התעסוקה.
 - א. **תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי – הוראות שירות התעסוקה), התשמ"ח-1988**.
 - ב. **תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי – העסקת עובדים זרים שלא כדין), התשנ"ב-1992**.
8. **היתר הפקוח על המטבע, תשל"ח-1978** - מתיר לשלם לעובד זר שכר במטבע חוץ ולהעביר שכר זה לחו"ל.

בכבוד רב,

ששי זכאי,

רואה חשבון (משפטן)